

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12—pengő.
Postatakarékpénztári csekk számla: 43,916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ URAY SÁNDOR.

A GYŐZELEM

Révész Imre püspök újévi üzenete

„Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól!” Szeretném szívem teljességét beleönteni ebbe az apostoli váléba, kedves Testvéreim, tiszántúli egyházkerületünk lelkipásztorai, egyéb őrállói és tiszthordozói, valamint gyülekezeteinek minden tagja, amidőn ez új esztendőben hűséges szeretettel köszöntelek benneteket. Szeretném nagyon, ha megéreznétek, hogy a ti szolgátok mennyire együtt van veletek lélekben mostani rettenő bizonytalanságaitok, súlyos nélkülözéseitek és minden egyéb megpróbáltatásaitok közepett, amelyeket veletek együtt hordoz lelkiileg is és sokszor egyébként is: mennyit gondol reátok, mennyit imádkozik viaskodva értetek, mennyire kész a szolgálatotokra erejének végső megfeszítésével, és milyen atyafiúi odaadással kíván nektek az Atya Istenben és az Úr Jézus Krisztusban a Szent Lélek által boldog új esztendőt.

Ámde az apostoli válé, valamint Istennek egyetlen más ígéje sem szorul arra, hogy emberi érzések áradozásával tegyék kedvesebbé vagy nyomatékosabbá. Bármily nagy szükségünk van is arra — és mikor jobban, mint mai napság? — hogy egymáshoz testvéri szívvel kapcsolódjunk s hogy az, aki a szolgálatban és a teherhordozásban elsőnek tétetett, legyen első a szíve megnyitásban is a gondjaira bízott minden atyafiakhoz: életfontosságú szükségünk most is — és mikor inkább, mint most? — csak az „egy szükséges dolog”-ra van: Isten ígéjére s az élő ígében az élő Megváltóra és Szabadítóra.

Ez az íge nekem és nektek az új esztendőre is kegyelmet és békességet hirdet és arról tesz bizonyosságot, hogy a kegyelem és a békesség egyedül csak a Jézus Krisztusban megtestesült Isten ajándéka lehet. Tehát „emberekben lehetetlen a mi reményességünk” a kegyelemre nézve is, meg a békesség tekintetében is. Ne áltassuk magunkat a felől, hogy ebben a kegyetlen világban egyszer majd mégis csak felfakadnak az emberi kegyelmesség és irgalmasság

forrásai. Minden jel arra mutat, hogy ezeket a különben is sekély és kétesértékű forrásokat a béke romhalmaza még jobban be fogja tömni, mint a háború dúlása. Ne alkossunk tehát illúziókat az eljövendő béke felől se. Érvényesítse bár a béke hiánytalanul — amint minden jó okunk megvan remélni — nemzetünk igaz ügyét, mégsem fogja mentesíteni sem a mi nemzedékünket, sem az utánunk jövőt olyan, csaknem roskasztóan súlyos terhektől és feladatoktól, amelyek tán sokkalta megpróbálóbbaak lesznek, mint azok, amelyeket a háború győzelmes befejezésének kötelessége most ró reánk.

Emberi kegyelmek és emberi békességek felől alkotott nyomorúságos fantáziák helyett ragadjuk meg azt a Kegyelmet és azt a Békességet, amely minden pillanatban készen van számunkra: öleljük át a mi Urunkat ugyanazzal a kétségbeesett bizalommal és bizó kétségbeeséssel, amellyel a titkzatos éji Vendéget karolta át görcsösen a holnapja felől sem bizonyos Jákób pátriárka, és mondjuk mi is a magunk éjtszakájában, mint ő mondotta: „Nem bocsállak el téged, míg meg nem áldasz engemet.”

Lássuk meg az e világi meztelen valót: minden földi javunk és boldogságunk pillanatok alatt veszendőbe mehet. És lássuk meg a dicsőséges, örökkévaló bizonyosságot: Isten és az Ő ígését, ha egyszer a szívben van s ha a szívet naponként újra s egyre teljebben elfoglalja, nem rabolhatja el tőlünk semmiféle katasztrófa. Életünk és üdvösségünk az ó- és újszövetségi Szentírásban van letéve, amelynek minden lapja Krisztusról tesz tanúbizonyosságot. Lelkipásztor-testvérek és minden szeretett atyafiak: egyetlen „bombabiztos” óvóhely van mostani szörnyű világunkban, és ez Krisztusnak értünk meghasadt szíve, amely a Bibliában, és csakis ott táruul fel számunkra. Adjuk magunkat napról-napra teljebben az Ige hatalma és oltalma alá. Ne hitessünk el magunkkal olyan nyilvánvaló tévelygéseket — bármily jóhiszemű és egyénileg tisztos forrásból származnak is —, hogy biblia és természet „nem egyéb, mint a kijelentés két

örök ösforrása" s hogy „*eljön, sőt talán már közeleg az az idő, amikor egyházi életünk égboltozatán, a két ősi vezéresillag, a biblia és a természet közelebb fognak egymáshoz vándorolni.*” Semmiféle ilyen „Bindestrich-Christentum”-ra (biblia és természet, biblia és történet, biblia és józanész, biblia és lant stb. stb.) nincs többé szükségünk, valamennyiből éppen elég időnk és alkalmunk volt kiábrándulni a tegnapi és a tegnapelőtti multban. *A magát kijelentő élő Istent egyedül ott kell hallgatni, ahol Ő akarja, hogy hallgassák: az Igében. Ott beszél Ő egyebek között felesleges és fellebbezhetetlen atyai és királyi szavával a természetről, történetről, észről, művészetről is — de azokra nem bízta, hogy Róla kijelentésszerűen beszéljenek, azoknak a Neki és Igéjének való jobbágyi engedelmességét s a Róla ily értelemben való tanuskodást tette kötelességévé.*

Szeretném tehát, ha minden lelkipásztor-testvérem megújult odaadással, égő szomjúsággal és boldog mohósággal vetné rá magát a Szentírás tanulmányozására ez új esztendőben, és megfeszített buzgalommal hirdeténe alkalmas és alkalmatlan időben, templomban és templomon kívül, a reábízott s a Szent Lélektől naponként újra ajándékba kapott ígét a vágyódó testvérlelkeknek. Szeretném, hogyha lelkipásztor-testvéreim között minél több olyan *bibliatanulmányozó és kölcsönösen fegyelmező imaközösség és baráti kör alakulna ki, amilyenről egyrölkettőről már kimondhatatlan örömmel és hálaadással értesültem s amelyeknek munkájába — addig is sokat imádkozva értük s velük — szeretnék, mihelyt tehetem, személyesen is bekapcsolódni. Az ilyen közösségek széttorhetetlen és felörölhetetlen erőközpontok lehetnek a legnagyobb veszedelem és válság idején is: természetesen kivált akkor, hogyha ezek a lelkipásztori baráti közösségek *minél több élő gyülekezeti mag, bibliai testvérközösség megteremtésére is indítást adnak.**

Az Igében és az Igéből élő közösségek lehetnek csak a kovászai egyházi életünk még mindig nagyon sok keletlen téstájának. Megérdemelt ítélet zuhanna ránk már a földön is, hogyha egyházunk a háború révén elémeredő új feladatokkal és felelőségekkel szemben tehetetlennek és hasznavehetetlennek bizonyulna. Azonban az egyháznak a hadigondozást is csak az Igével lehet végeznie — ám azzal valóban lehet végeznie és szakadásig *kell* is végeznie. Minden hadigondozó munkánknek örök normája, előfeltétele és dinamizmusa az Igében van megadva számunkra: „*Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet, így szól Istenetek! Szóljatok szívéhez és hirdessétek neki, hogy vége van nyomorúságának, hogy bűne megbocsátott...*” (Ésaiás 40:1—2). Aki maga megkapta s naponként újra megkapja ezt a bűnbocsátó vigasztalást az Igéből és az Igétől: az tud belőle egyre bővebben juttatni másoknak is és annak adatott a kezébe hatalom és áldás az igazi egyházi hadigondozás végzésére is.

Az egyre több jajra és bajra, türelmetlenségre és nyugtalanságra, gyáva suttogásokra és szür alatti ökölmotogatókra sem felelhetünk mi másként, mint az Ige szavával. *Helyezzük azért elsősorban minmagunkat az Ige fegyelmé alá, mert ez is az Ige hatalmához és oltalmához tartozik.* Lelkipásztor-testvéreimet, más őrálló atyámfiait különös nyomatékkal kérem és intem: még ha úgy gondolják is,

hogy valamiféle közéleti bajt, vallási sérelmet, egyházi vonatkozású aggályt vagy akár jogosultnak érzett magánpanaszt az előző vagy az irás szűkebb vagy tágabb nyilvánossága útján kell megszólaltatniok, *tegyék ezt akkor is a leglelküismeretesebb megfontoltsággal és a legerősebb hangfogóval.* Tavaly ilyenkor már elhangzott ugyanilyen tárgyú kéresemet és intelmemet, tekintettel a helyzet súlyosbodására, most még nyomatékosabban megismétlem. Az idősebbeket emlékeztetem, a fiatalabbakat pedig figyelmeztetem: az elmúlt „kis világháború” alatt, különösen annak végefelé és beveződte után magyar református egyházi életünknek a nemzetünkkel közös szerencsétlenségei mellett még igen súlyos külön teherterelei is alakultak ki (egyik-másik még máig sincs felszámolva!) azokból a kölcsönös gyanúsítgatásokból, vehemens és meggondolatlan bírálgatásokból, állítólagos közérdekkel alcázott személyi támadásokból, lázas és utoljára lázító hangú panaszokból, amelyekből egyházi sajtónk az időben hangos volt. Ha nem is ennyire súlyos, de meglehetősen hasonló tüneteket már napjainkban is meg lehet figyelni. Ebből pedig most éppen úgy nem fog kijönni semmi jó, ahogyan a multkor nem jött ki. *Az Ige fegyelmé alatt álló ember a bátorságot sohasem téveszti össze a durvasággal, az őszinteséget a pszichológussal, a köz iránt való felelősségérzést a feltűnési viszketeggel.* Senkitől sem kívánok képmutató fejbölintést vagy fogcsikorgató hallgatást, de mindenkítől elvárom, hogy ha valakire vagy valamire panasza van, annak ne fegyelmeztelen vagy épp hisztérikus formában adjon kifejezést még a hivatalos vagy magán érintkezés zártabb körében sem — a tágabb nyilvánosság elé vitelét pedig ezerszer gondolja meg és imádkozva tegye újból meg újból Isten igéje aranymerlegére.

Másvallású magyar testvéreinkkel való érintkezéseinkben s esetleges surlódásainkban is kiemelten figyelembe ajánlom ezt a követelményt. *Egyetlenegy, a Bibliával felvértezett testvértélek nagyobb erősségünk akármely gyülekezetben pl. a reverzálisveszedelem ellen, mint száz újságcikk.* Hány lelket erősítettél meg már tusakodásai és kísértései közben az Igéből, személyes munkáddal, lelkipásztor-és presbitertestvérem? Hidd el, az ítéletkor is ezt a kérdést fogják majd szembeszögezni veled és senki sem lesz kíváncsi a statisztikáidra, amelyeket dicsékedve mutogatsz vagy mentegetődzve panaszolsz fel.

Mirajtunk nem szabad semminek sem múltnia abban a tekintetben, hogy, ha kell, akár a legsúlyosabb (természetesen a hithűséget és a szabad lelkiismeretet nem érintő) áldozatokra is vállalkozunk nem etünknek nemcsak fizikai és politikai fennmaradásért, hanem lelki egységért és épségért is. Éppen mert fajilag, történetileg, de lelkiség és gondolkodás tekintetében is a nemzet színe-javaként szoktuk magunkat sok joggal, bár sok vigyázatlan túlzással is emlegetni mi magyar reformátusok — éppen azért vagyunk arra kötelezve, hogy a nemzetünk *egészeért* való anyagi, szellemi és erkölcsi áldozatvállalásban, annak meg-megújuló büszkeségében, boldogságában és hálás örömeiben éppen ezekben az ítéletes napokban ne engedjük magunkat felülmúlatni és megelőztetni senkitől. Magyar református önértetünk és önértékelésünk egyetlen tiszteletreméltó és termékeny megnyilatkozása éppen ez a nemze-

tünk egészéért való szakadatlan és senki által felül nem múlt áldozathordozás lehet. Tegyük ezt minden szólásunk, cselekvésünk, munkánk, harcunk és szenvedésünk vezérelvévé az Úr 1943. esztendejében!

Az evangéliumi hitű németek és svédek a múlt év novemberének 6. napján együtt ünnepelték Lützenben a Gusztáv Adolf hősi halálának 310. évfordulóját. Az ünnepi igehirdető maga az upsalai érsek volt, *Eidem Erling*, Svédország primása. Ott, a német és a svéd hivatalos és fényes egyházi és állami képviselők előtt felvette alapigéül a 33. zsoltár 16. és 17. verseit: „*Nem szabadul meg a király nagy sereggel; a hős sem menekül meg nagy erejével; megcsal a ló a szabadításban, nagy erejével sem ment meg.*” És prédikációjában egyebek között a következő tanulságos kijelentéseket tette:

„A Gusztáv Adolf emlékét nem szabad kihívólag és önelégülten nacionalista érzelmekkel kiszíneznünk, mintha mi svédek, skandinávok vagy németek többet érünk, mint a világ más népei, nemzetei és fajtái.”

„Minden külső hatalom végül is mulandónak és hiábavalónak bizonyul. Arról a törvényről, amelynek nincs más alapja, mint a nyers erő, utoljára is kiderül, hogy képtelen fennmaradni. Az igazi győzelem nem a nyers erőre, nem az elkápráztató tekintélyre vagy más természeti ajándékokra támaszkodik, hanem az igazságosságra, a jóságra és az Istenbe vetett bizalomra. Az, ami igazán nagy Gusztáv Adolfban — és ami jóval többnek mutatja őt egy pusztán nemzeti hősnél — nem egyéb, mint személyiségének erkölcsi integritása, amelyet három szóval lehet körülírni: igazságosság, jóság, istenfélelem.”

Legyünk Isten igéjének nemzeti multunk vagy jelenünk bármely létfontosságú kérdésében mi is *ilyen* őszinte és bátor bizonyosságtevői nemzetünk színe előtt, mint a svéd primás — és akkor megkapjuk Istentől a győzhetetlen erőt arra, hogy nemzetünk és Krisztus egyháza ügyéért, ha kell, a legnagyobb földi áldozatot is úgy meghozzuk, ahogy háromszázöt évvel ezelőtt a hős svéd király meghozta.

Vértől csapzott, könnytől nehéz fátyol borul az 1943. év arcára. Ha valaki fellebbenthetné, úgy járna, mint a Schiller költeményéből ismert vakmerő ifjú a saisi fátyolos képpel: örökre elfelejtene mosolyogni. Minékünk, az Ige magyar népének jószolgatársok, illúziók, spekulációk és vakrémület helyett elég annyit tudnunk, hogy igen, ez az új esztendő is az *Úrnak* esztendeje. Élszabadult démonok örült dulakodása közben is táborot járnak minden Ó szentjei és választottjai körül az Ó angyalai; az ōs kairi átok pusztító jégverése közben is az Ó áldásainak gyümölcse érik; és a végtelen iszonyatú halálmezőkön átcseng Igéjének édes, tiszta harangszava: „*Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem; és én örök életet adok nekik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből.*” (János 10:27—28).

Az a nemzet, amelyik — abban a helyzetben, ahol most mi vagyunk és leszünk — megnyílt szemmel és szívvel tudja befogadni az élő, írott és hirdett Igét, az élet útján van a halál legsötétebb árnyékai közepett is. És az az egyház, amely semmi-

féle csábítás, kísértés, szorongatás, nyomorúság, tévely által el nem engedi magát tántorítottatni egyetlen feladatától: hogy *ezt az Igét* hirdesse tisztán, teljesen, rendületlenül és bőségesen annak a nemzetnek, amelybe Isten helyezte, és *chhez az Úrhoz* vezesse oda azt a nemzetet — az az egyház magában hordozza nemcsak a megmaradásának, nemcsak a bármely súlyos megpróbáltatásából való fölerősödésnek, hanem a végső győzelemnek, nem a maga, hanem Krisztusa győzelmének zálogát is. „*Υπερνικώμεν*” — zeng a fölséges himnusz a Római Levélben: „*felettébb diadalmaskodunk*”, minden győzőknél győzelmesebbek vagyunk „*Az által, aki minket szeretett*” (8:37).

Újévi igénk és ígértünk, a háború keresztjét velem együtt hordozó drága Testvéreim, *ezért* legyen csak ez az egy: *A Győzelem!*

Szórványbeliek gondozása szórványbeliek által

A külmisszióknak minden területén előbb vagy utóbb felmerülő kérdése: vajjon kik vezessék a térítés, nevelés, gondozás, testvéri szolgálat ezer feladatát: a fehér embereké vagy a bennszülöttek, a kívülről jöttek vagy a belülről, lélek hatalma által megragadott színesbőrűek? A megoldás rendszeresen az, hogy mivel nincs elegendő munkás a „fehér emberek” közt — a bennszülött népek fiait iskoláztatják, képezik ki minden irányú szolgálat végzésére s az európai misszionáriusok csupán a vezetést, a munka egységbe kapcsolását, a kiképzés dolgát tartják fenn a maguk számára.

A szórványmisszió ügye amilyen hirtelen tűnt fel, olyan hamar gyökeret vert a lelkekben. Az első próbálkozások, a tüneti kezelések, kísérletezések kora kezd letűnni. Gondolkozó emberek belátják, hogy itt nem adhat megoldást néhány szép szólam, szeretetsomag, pár zsoltár vagy Biblia küldése sem... A nagy hanggal és sajtóhírveréssel végzett egy-két — folytatás nélküli — kiszállás sem elég, de néhány újság, olvasnivaló, traktátus szétszórása sem közelíti meg a hiány eloszlátását... A havonta egyszer végzett istentisztelet, családlátogatás, ifjúság összeüjtése már alaposabb szolgálat. A minden egyént számbavevő gond, személy szerint való pásztorolás, rendszeres vallástanítás, templom vagy kis gyülekezeti ház körül csoportosítása a lelkeknek, felelős lelkipásztor (állandó, anyagilag is meg-alapozott lelkészi állomással) vezetése alatt: csupán ez lehet a kérdés megnyugtató megoldása, az előbb felsorolt mozzanatok időálló elemeinek érvényesítésével.

De hol találunk megfelelő vezetőt? Kiknek a szíve fáj az Avasban szétszóródott református véreinkért, ki veszi fel a Kárpátokban élők gondját, kiknek a lelke vérzik a Rézhegységben élő, idegen tengerbe süllyedőkért? Az igaz, hogy Isten megvilágíthat egyeseket az Alföld nagy gyülekezeteiben élők közül is; elhívhat a Tisza mentén élők közül is sokakat a szórványmisszió apostolául. Azonban a későbbiekben is sok meg nem értett elem zavarja a

békés munkát, a vezető és vezetett között világok állanak, a kívülről jövő minden nehézséggel maga kell, hogy megbirkózzék, mikor az ott született ismer mindent, jobban átlát mindent, beleszámította munkájába szórványtársainak minden elhagyatottságát, nyomorúságát, bűneit, kultúrától távolságát, ott-honának sajátos szellemét.

A kérdést itt fogta meg legmélyebb látással, legfontosabb pontján a munkácsi református egyház, illetve presbitérium. A szórványbeli tehetséges gyermekek mentőmunkáján túl tervszerű, céltudatos, határozott elgondolással *szórványmunka szolgálatára alkalmas munkásokat (elsősorú lelkipásztorokat és tanítókat) akar rendelni*. E kezdeményezés nemcsak a gyermekek kiművelése, hanem visszahatóan szülők nevelése is... Nem újfajtájú, különös iskolát állított fel a munkácsi egyház, hanem *nevelőintézetet*, internátust, olyan internátust, ahol a sajátos vidék és környezet minden földrajzi és lelki elemét tudatosan magáévá teszi a gyermek, majdan felszűrődő ifjú; közösséget, ahol a közeli nemzetiség nyelvét minden árnyalatgazdagságig elsajátíthatja a növendék; ahonnan a mutatkozó feladatukat átérző, hivatástudattal elinduló, minden munkát, minden szegénységet, boldog odaáldozásig vállaló nemzedék indul majd el az Ige fegyvereinek dicsőséges meghordozására... Ezt a nevelő, tudatosító, acélosító munkát mielőbb kell kezdeni. Itt már az egyetemi évek ideje késő! A friss, odaszánt, nagy célra törő életüket mielőbb ebben a légkörben, a kereszt-alattjárást vállaló nemzedéket az Ige minél közvetlenebb közelében kell felnevelni. Ezzel a látással, sok tuskodás, imádságos elszánás után indította meg a munkácsi református egyház az iskolai év elején a szórványinternátust.

Szeptember 15-én nyílt meg az internátus. A Soli Deo Gloria munkácsi csoportja vetette fel az eszmét. Egy éven keresztül agitált mellette, helyben és vidéken. A munkácsi presbitérium vállalta a tulajdonos szerepét és egy bizottság alakult a presbitérium tagjaiból, melynek elnöke a munkácsi lelkipásztor és előadója a vallásoktató-lelkész. Ez volt az első döntő segítség, hogy t. i. a *munkácsi egyház merje vállalni az erkölcsi kockázatot* a vállalkozással kapcsolatban. Anyagot nem is kértek a kezdeményezők, mert a munkácsi egyháznak magának is van elég baja. Így aztán a munkácsi egyház nevében adhatták be a kérvényeket az illetékes fórumokhoz. E fórumok közül a *munkácsi városi képviselőtestület* adta a második döntő támogatást, amikor 4000 pengőt szavazott meg évi szubvenció fejében, segítségül. De segítségül jött az *országos szociális felügyelőség* is és ez évre ígért 4000 pengőt. Ez volt a harmadik.

A legnehezebb dolgok egyike az épület kérdése volt. Isten csodálatosan segített: a munkácsi Zrínyi Ilona-út 26. számú házat még régebben a beregi és máramarosi egyházmegyékre hagyta egy, azóta meghalt szolgabíró: Aldobolyi Nagy Béla azzal, hogy abban árvaház létesüljön. Az alapítólevél szerint az épületeket nem szabad eladni, értékét nem szabad Munkácsról elvinni és nem szabad más cél szolgálatába állítani. Igen ám, csak a tulajdonosok nem tudtak a kötelezettségnek eleget tenni. Az internátus vezetői azzal az ajánlattal jöttek, hogy adják át az épületet nekik és ők létesítenek benne árva-

házat, azzal a megszorítással, hogy csak középiskolás árvákat fognak benne elhelyezni, ha a sajátos szempontoknak egyébként megfelelnek. (Szórványvidékről származás, elsősorú tehetség, szülők részéről szándék abban az irányban, hogy gyermeküket lelkésznek vagy tanítónak szeretnék neveltetni!)

Kiderült, hogy a két célkitűzés egyáltalában nem üti egymást, sőt jót tesznek a tulajdonos egyházmegyékkel, amikor hozzásegítik őket, ha módosult formában is, az épület megfelelő gyümölcsötetéséhez. És így létrejött az egység, hogy 50 esztendőre a két tulajdonos egyházmegye a munkácsi egyháznak adja az épületet szórványtehetség-internátus céljaira.

Isten csodálatos úton rendelt 6000 pengőt, amivel az épületet *renoválták* és átalakították a célnak megfelelően.

A bútorzatot összekoldulták addig, amíg meg tudják csináltatni az internátus bútorait.

Az internátus működésére és ügyrendjére vonatkozóan is legyen itt néhány adat: Ügyeit intézi egy internátus-bizottság, mely a munkácsi lelkész elnökelete alatt a munkácsi presbitérium tagjaiból alakult. A bizottság előadója és az ügyek közvetlen intézője a vallásnár, aki az intézet bennlakó nevelőtanára is. Az anyagi vonatkozású ügyekben segítségére van az úgynevezett internátusi gondnok, aki presbiter és hivatalára nézve állampénztári tanácsos.

A bennlakó növendékek száma 16. Két teljesen ingyenes, további kettő 15 P, további kettő 25 P díjat fizet havonta, a többiek 50 P-t. A havi teljes díj 80 P volna, de ezt senki sem fizeti, tehát mindenki kedvezményes.

A napirend komoly áhitattal, ének- és bibliatanulmányozással kezdődik és végződik. Szigorú fegyelem és egyéni nevelés jellemzik a légkört. — A diákoknak van széniora, esküdtfelügyelője, internátusi ifjúsági gazdája. Külsőségeiben s egyebekben is a Kollégium hagyományait szeretné ápolni ez a kései „partikula“.

Minden az Isten kegyelmén áll: megtartja, továbbfejleszti-e; vagy pedig elfújja, mint a köd-gomolyt!?

Igen nagy nehézség előtt állnak a kezdeményezők a fejlesztéssel kapcsolatban. Legalább 30 vagy 35 főre akarnák fejleszteni, hogy a nevelői célkitűzéseknek megfelelhessen. Az Országos Népi és Családvédelmi Alap kilátásba helyezett egy komoly összeget (35,000 P) az intézmény fejlesztésére. De még ez magában véve nem elég. A kultuskormány — bár udvarias formában, de — eddig elzárkózott. Pedig ez intézménynek meg kell erősödnie, a helyi viszonyok és a cél elutasíthatatlanná teszik...

Egy eszme indul... Lesznek-e érette imádkozók, akadnak-e lelkük javait a vezetőkkel, vezetettekkel megosztók, egy-egy követ az épülethez hozzátevők, gondokban együttvirrasztók?... Vagy csak vállvergetők, kicsinyeskedők, gáncsolók?

Hála az Istennek, köszönet a munka szóvivőinek, terhet hordozóknak s azoknak, akik majd megvalósítani segítik az egyedül célhoz vivő megoldási módot: „szórványbelieknek szórványbeliek által való gondozását“.

Illyés Endre.

Milyen a te vasárnapod?

— Meditáció az év első vasárnapjára. — (Hos. IX : 5.)

Minden, ami első, kedvesebb a többinél és nem egyszer különös jelentőséggel bír. Valaki fát ültet. Évekig kell várnia, míg az első gyümölcs megéri rajta. A gondoskodó gazda mekkora örömmel és Isten iránti hálával szakítja le a legelső gyümölcsöt. Valaki házat épít s amikor abba beköltözik : nemde ünnepnap számára az új hajlékban eltöltött első nap? Egy új családban megszületik a reménységgel és aggodalommal várt első szülő, a család nevének fenttartója, a család tradíciójának örököse. Nem ünnepélyes pillanat-e az ő megjelenése, vagy az ő megkereszteltetése?

Igy kell lenni az esztendő első vasárnapjával is. A többiek sorából ki kell azt emelnünk ; áhítatosabban kell azt megszentelnünk. Ha jogosult az ötvenkét vasárnapból pl. az anyák, hősök, vagy az árvák vasárnapjának a kiemelése : éppen olyan jogosult az év első vasárnapjának a kiemelése is.

És ez a kiemelés nemcsak hangulat kérdése. Merem állítani, hogy a keresztyénség egyik legnagyobb problémája a vasárnapügy.

Hogy a keresztyénség üdvözítő tanításait ismeri-e ez a világ, vagy nem ismeri ; hogy a keresztyénség ügye győz-e, vagy elhanyaglik ; hogy a keresztyénség éltet-e, vagy maga is élettelen szalmavirággá szárad : az nagyrészen a vasárnap megszentelésén fordul meg.

Oh, ha a keresztyén gondolat ki tudná bontani szárnyait ; ha megtalálná az utat a szívekhez ; ha meg tudná szentelni az életet, az egyén, a család, a társadalom és a nemzet életét : de másképpen nézne ki a világ arculata.

Törődjünk tehát a vasárnap megszentelése kérdésével. Figyeljünk fel, valahányszor erről szó esik. Legyenek legkedvesebb olvasmányaink a Bibliából azok a tanítások, amelyek a hetedik nap, Isten nyugodalma napjának megszentelésére vonatkoznak.

Messzesugárzó bibliai fény ragyog felénk erről a kérdéstről, amely felől nagyon sokat beszéltek, tanácskoztak, töprengettek és tusakodtak a keresztyén vallás leghűségesebb őrállói, a Biblia legszorgalmasabb kutatói... Ezúttal ne akarjunk nagy távlatokat felölelni. Csak az év első vasárnapjához illően, szeretnők megkérdezni egyen-egyen mindenkitől : testvérem, barátom, *milyen a te vasárnapod?* Még így, ebben az egyszerű formában is sok-sok részlete volna ennek a kérdésnek. Fel lehetne bontani ezt az egyszerű kérdést egymásután ilyen tételekre : *milyen a vasárnapja és milyen legyen a vasárnapja* a gyermeknek, az ifjúnak, a szülőnek, a munkásnak, a tisztviselőnek, a gazdának, a tőkésnek, a gyárosnak, a politikusnak, az államférfinak?

Ezeket, sajnos, most mind mellőznünk kell ; bár meg vagyunk győződve, hogy ezek mind égető kérdések és előbb-utóbb szemébe kell néznünk... Most a kérdések sugárzását, mint egy gyűjtőlencsével, egy pontra óhajtjuk irányozni és összefogni, amelyből hisszük, hogy bármelyik csoportba tartozó egyén is okulhat : *milyen legyen nekünk mindnyájunknak, mint keresztyén gyülekezetnek a vasárnapunk?*

Szinte szószerint ezt kérdezi tőlünk Hoseás próféta ajka által Istennek szent Lelke :

„Mit cselekesztek majd az ünnepnek napján, az Úr ünnepnapján? (Hos. IX : 5.)

Ez a szent Ige mindenekelőtt a szomorú multra emlékeztet. Hoseás próféta állott annak középpontjában ; Istennek ez a bátor és erős embere, aki egymásután tette fel a kérdéseket kortársai számára. Mindenik kérdés egy-egy lesújtó vád volt a választott nép ellen. Nem győznők felsorolni e kérdéseket ; csak ezt az egyet, *a kérdések kérdését* emeljük ki :

„Mit cselekesztek majd az ünnepnek napján, az Úr ünnepnapján?”

Ennek a kérdésnek az volt az értelme, hogy ha a nép annyira elhajlott Istenről, ha tisztátalanok testben és lélekben, ha tudatlanok és hitetlenek, ha nyomorultak és betegek : akkor milyen lesz az ő ünnepszentelésük?

Most mindnyájan azonnal megérthetjük, hogy immár nem Hoseásról és az ő rég letűnt népéről, hanem erről a mi világunkról van szó s ez az Ige, most az újév első vasárnapján, minket is a multba tekintésre lendít. Hangzik a szózat felénk Isten Lelke ajkáról : Milyen volt a multban a te vasárnapod?

Testvéreim, legjobb lesz, ha e kérdés hallatára, mindnyájan alázatosan lehajtjuk fejünket Isten orcája előtt.

Milyen volt a multban a te vasárnapod? Ebben az egy kérdésben, egész sereg más kérdés rejtőzik. Ha megzörgetjük a néma bokrot : egész madársereg röppen fel belőle. Így röppennek fel szemünk látára a következő kérdések.

Észrevetted-e csak az elmúlt esztendőben, hogy az ötvenkét vasárnapban mekkora nagyértékű gyöngyfüzért adott kezébe az Úr Isten? Méltányoltad-e ezeket az értékeket? Vártad-e egy-egy vasárnap eléréését? Tudtál-e örülni neki, ha eljött? És ha vártad, miért vártad? A pihenés kedvéért? A szórakozásért? Az élvezetekért? A haszonért?

Gondoltál-e — és ha igen, egy egész éven át ugyan hányszor gondoltál arra, hogy neked lelked is van és hogy a vasárnap : *lelked üdvösségére adatott?*

Rádöbbsentél-e arra, hogy minden vasárnap egy-egy szentséges kapocs, mely a gyarló földi halandót az örökkévalóság hatalmas Urához és Istenéhez kapcsolja?

Rádöbbsentél-e már, hogy a vasárnap megszentelése : hitvallás és hűségeskü, a te Urad Isteneddél szemben. És a vasárnap megrontása : istentagadás.

A Tízparancsolatban írva van, hogy *Isten megáldá a hetedik napot*. Nem akarod megérteni, hogy Isten nem a 24 órás napot, hanem azon a napon téged, éppen téged akar megáldani?

A vasárnap megszenteléséről egy nagy tudású és mélyen hívő ember könyvéből a következő három kérdést olvastam : 1. Leborulsz-e alázattal Istened előtt? 2. Mégy-e templomba? 3. Jót cselekszel-e a szent napon?

Újabb kérdések feltevése helyett, most már végezzünk egy kis számvetést. Összegezzük csak, mi az eredménye az elhanyagolt és meg nem szentelt vasárnapoknak?

Eredménye az anyagiasság. A test szerint való élet. A család és a társadalom elpogányosodása

Az emberi gonosz indulatok rettenetes elfajzása. Az embernek a háborúban fenevaddá aljasodása...

Ezekkel az előfeltételekkel lehet-e ünnepet szentelni? Az újév kapujában valósággal meggyökereznek lábaink. Ennyi tehertétellel jöttünk át az óesztendőből az újesztendőbe? Jaj nekünk, ha ez volt eredménye az elmúlt idők megromlott vasárnapjainak: milyenek lesznek az újesztendőben a mi vasárnapjaink? És milyen lesz az egész újesztendők?

Testvéreim, tudom, hogy nem sok örömünk telt abban, hogy a múltba pillantottunk... Óh, bárcsak a jövőbe pillantás felemelőbb lenne.

Felemelőbb igen, ha szakítunk mindazzal, ami a múltban a mélységbe sujtott, s lelkünk szárnyalását lehetetlenné tette.

Tegyük fel tehát a Hoseás próféta kérdését, most már a jövőre vonatkoztatva, így: „*Mit fogtok cselekedni majd az ünnepnek napján, az Úr ünnepnapján?*”

Ezt a kérdést még egyszerűbben így fogalmazzuk meg: *Milyen legyen az újévben a mi vasárnapunk?*

1. Mindenekelőtt legyenek előkészítve a mi vasárnapjaink. Emlékezzünk meg arról, hogy néhány nappal ezelőtt, karácsony ünnepét hogyan készítettük elő az ádventben és újév ünnepét az Isten házában, az óév esti Istentiszteleten? Fejezzük be hatnapi munkánkat úgy, hogy a szombat este már szabad és csöndes legyen. Töltsük ezt a csöndes estét családunk körében. A családot úgy szétszórja a mindennapi kenyérért folytatott küzdelem. Legalább a szombat este legyen szent este, a család békességének és megnyugvásának ünnepét előkészítő szent estéje... Valamikor a régi kegyes világban, ilyenkor egy-egy ének hangzott a családi körben. Előkerült a Biblia. A Szikszay uram imádságos könyve... Utána száll sóhajunk: „*Óh, boldog kor, jöjj vissza egy szóra!*”

2. A vasárnap kora reggeli órája a gyermekeké. Ki ne hallotta volna már hírét a *vasárnapi iskolának*? Ki ne tudná, hogy a legelső vasárnapi iskola a Jézus ölében volt? Amikor ezt mondta: Engedjétek hozzám a gyermekeket, mert ilyeneké a mennyeknek országa? És most merészen azt állítom, hogy az Úr Isten minden édesanyját, aki a Jézus nyomdokába lép: a vasárnapi iskola hőségévé szentelt! *Állítom, hogy elkallódik és elzüllik az a gyülekezet, amelyben nincsen vasárnapi iskola.* Fogjanak össze az édesanyjék és ahol nincs vasárnapi iskola: teremtsék meg. Ahol van vasárnapi iskola: emeljék még magasabbra annak zászlóját... Nem kell bizonyítani, hogy az evangélium mustármagvait ott kell elhinteni, a fogékony gyermekkorban. Mert, ha idejekorán el nem hintjük, majd jó az ellenség, a Sátán és elveti ártatlan gyermekeink lelkébe a gyűlölség, háborúság és istentagadás konkolyát.

3. A vasárnapi iskola után következik az újév és új élet programja szerint a *vasárnapi templomi istentisztelet*. Mit mondjak, hogyan érveljek? Egyszerűen csak ezt mondom: kedves testvérem, neked mindenáron ott kell lenned az istentiszteleten... Ne áltasd magad azzal, hogy te a kertben sétálsz és ott Istenre gondolsz. Ne áltasd az Úr Istent, hogy elvégre te olyankor semmi rosszat nem cselekszel, vagy talán még jó munkát is végezel: tehát ezáltal eleget

tettél az Úr Istennek. Még azzal se keress kibúvót, hogy a rádióban hallgattál valami prédikációt; neked aztán egyre megy, hogy melyik felekezet prédikációja volt az... Nem így van. Isten legdicsőbb alkotása a Krisztus Anyaszentegyháza, melyről az apostoli hitvallás oly ünnepélyes hangon azt tanítja, hogy az a „*szentek egyessége*”: ebbe neked bele kell tartoznod, ide meghívásod van Istenedtől. Ám te lássad, ha az Úr Isten hívó szavát ridegen és durván visszautasítod.

4. Az istentiszteletnek azonban van egy elengedhetetlen járuléka: a *hivogatás*. Sajnos, nagyon sokszor azt lehet tapasztalni, hogy a családokban van egy-egy jó templomos családtag; de a család többi része oly idegen az Isten házából, hogy egyenesen megdöbbenő... Aztán nem gondolunk-e arra, hogy családi körünkön túl, milyen sok ember eljönne még a templomba, ha valaki figyelmeztetné? Ha valaki meglátogatná, kifejezetten azért, hogy a reánk jövő vasárnap együtt menjünk el a templomba. Testvéreim, nem érezzük felelősséget ezekért a felelmesen nagy számban lévő templomkerülőkéért; az ő tévelygéseikért, hitelenségükért, bűneikért; az Anyaszentegyház és a társadalom megromlásáért? Pedig olyan kicsi dologról van szó: egy idején való szelid hívogatósról, talán egy látogatósról, egy intelemről. És a tékozló fiú visszatérne és öröm volna a mennyben az Isten angyalai között és öröm a te szívedben és abban a pillanatban *te is az Isten angyalai közé számíttatnál*.

5. Végezetre, sok egyebek mellőzésével, még csak egy vasárnapi programpontra emléünk: a *szegények és betegek látogatását*. Krisztusi munka ez! A szegény és szenvedő ember arcvonásaiban Jézus arcvonásait fogod felismerni... Nekem régi meggyőződéseim és hitvallásom az, hogy a szegényügyet úgy lehetne legbecsületesebben megoldani, ha minden jobbmódú keresztyén (hangsúlyozom, hogy *igazán keresztyén*) családnak volna egy-egy szegény családja. Azt nemcsak hogy valamivel támogatná, hanem azzal érintkezne, meglátogatná, reá lelki hatást gyakorolna; nemcsak testi, hanem lelki nyomorúságára is gondot viselne. Nem gondoljátok, hogy azok a társadalmi ellentétek, melyek ma minden pillanatban kirobbanásra készen állnak: így megengyhülnének és az Isten országa békességében feloldódnának?

Testvéreim, hiszem és vallom, hogy nincsen annak vasárnapja, aki a keresztyén segítő szeretet munkáját nem gyakorolja. Beféradhatsz az éneklésbe; félajulásig mormolhatsz imaformákat; futkározhatsz egyik bibliakörből a másikba: mégsem volt igazi vasárnapod, ha a Krisztus kicsinyeinek gondját vasárnap fel nem veszed. Gondoljunk egy pillanatra újra, ebben a vonatkozásban is, a próféta szavára: Mit cselekesztek majd az ünnepnek napján; tehát nem henyéltek, nem szórakoztok, hanem *cselekesztek*. Testvéreim, cselekedjünk jót vasárnap az örökkévaló Isten dicsőségére!

Amerikában láttam a *presbiteriánusoknál*, hogy ott elvárják, hogy a lelkipásztor gyakorlati keresztyénséget is prédikáljon. Ilyen alkalmakkor aztán, az istentisztelet végén a presbiterok, akik az istentiszteleten kivétel nélkül mindnyájan és mindig jelen vannak, a lelkipásztorral bevonulnak a tanácsterembe s ott a hallottak felől azonnal megbeszélést tartanak.

s gyakorlati eredményeket, sőt elhatározásokat szűrnék le.

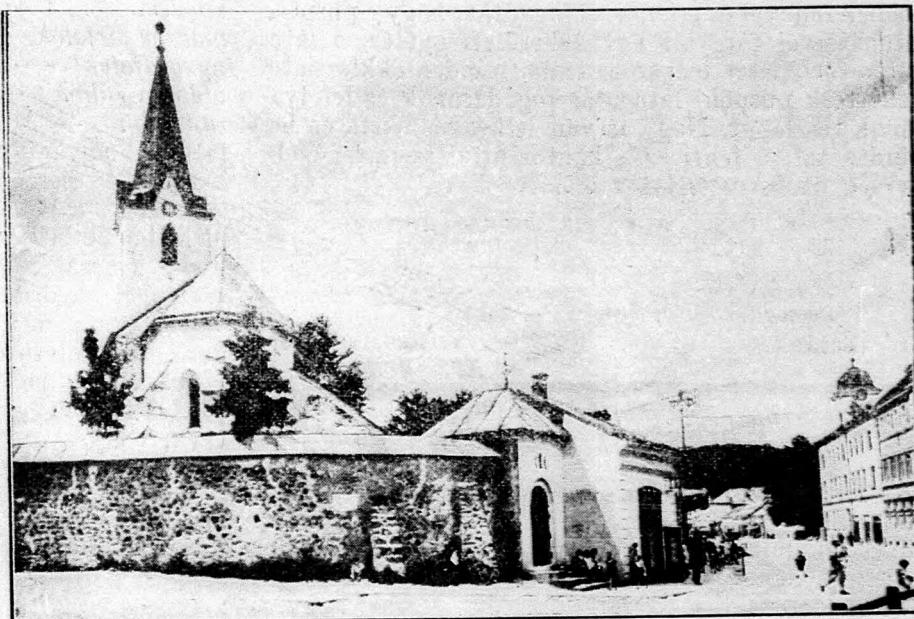
Ilyen merész újítást most egyszerre, minden előkészítés nélkül nem mernénk bevezetni. De az nagyon boldoggá tette, ha az olvasó vagy a gyülekezet lelkéből gondolatokat váltott volna ki mostani írásom...

Testvéreim, nem akarom bizonyítgatni, hogy mily nehéz idöket élünk; hogy mily borongós a jövő; hogy mekkora viharfelhök fogadnak bennünket az új év ajtajában. Mindezek letagadhatatlanul így vannak. De mindenekfelett bizonyos az, hogy a vésztyjósó jövő útja szélére, a gondviselő és irgalmas Isten, ötvenkét világító tűzszlopot állít: az ötvenkét vasárnapot, hogy el ne tévelyedjünk... Az élet mélységei, szakadécai — a halál árnyékának völgye felett: ötvenkét hídoszlop emelkedik, hogy egy magasabb szinten — az Isten Országa útjain biztosítsa földi pályafutásunkat.

Fel a szívekkel! Ha ezekre az útjelző tűzszlopokra figyelmeztünk és ha az Úr útjain járunk, melyeket Ő nekünk vasárnapról-vasárnapra megmutat: úgy sem el nem tévedünk, sem kétségbe nem esünk, sem el nem pusztulhatunk... „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” Uray Sándor.

Részlet a „Beszélő kövek”-ből

1825 július 24. örömnépe volt a salánki gyülekezetnek. E napon látogatta meg a gyülekezetet a superintendentiális canonica visitációja alkalmából Budai Ézsaiás, a nagyhirű és tudományú püspök, akit generális vizitációja útján fényes és előkelő kíséret hozott egyházunkba. Kíséretének tagjai voltak: Kovátsvágási Bottka Lajos több vármegye táblabírája, csebi Pogány Lajos es. és kir. kamarás, coadjutor curátor, Tóth Gábor az egyházmegye esperese, Újhelyi Sándor főszolgabíró, világi tanácsbíró, Újhelyi József esküdt (ez utóbbi rk. vallású) és Nagy István helybeli lelkész, aki mint egyházmegyei főjegyző a Püspököt látogató körútján Husztól kezdve kísérte és aki Verbőcéről hazasietett kocsin, hogy itthon az érkező nagy vendég fogadását előkészítse. Kíséretében volt még Újhelyi Norbert tiszáninneri főszolgabíró (rk. vallású). Budai Ézsaiás püspök és kísérete négy kocsin jött s mikor a község határába érkezett, úgy a református, mint a görög-katolikus templomokban megkondultak a harangok, jelezve a népnek a magas vendég érkezését. A püspök kocsija előtt és mellett 14 verbőci, újlaki és keresztúri nemes legény lovagolt. A Kovátsvágástól kétfelől sorban álló nép pedig nagy lelkesedéssel és „Vivat” kiáltásokkal fogadta. A püspök megérkezése után azonnal a templomba ment, amelynek ajtajában Nagy István helybeli lelkész fogadta és vezette

A huszti református templom képe. A templom építésének ideje pontosan meg nem állapítható. Egy, a leleszi káptalan által kiállított bizonyító levélből kitűnik, hogy 1479-ben a templom már megvolt. Szakértők állítása szerint az 1300-as évek végén, vagy az 1400-as évek elején építhették. 1699-ben renováltatott először.

be, az „Éneklő kar” pedig Debreczeni Balogh György iskola-tanító praesidiuma alatt a következő alkalmi szövegű éneket énekelte messzecsengő hangon:

*Örömnéped van ma salánki gyülekezet!
Superintendensed mert hozzád im érkezett!
Több jó és nagy embertársaival
Hogy állapotod megtudhassa
És úgy bölcsen kormányozhassa.*

*Dicséret legyen az anyaszentegyház fejének,
Ki ily szabadságot engedett az ő népének
Sok szorongattatási után
Szép napfényt derítvén végtére
A reformátusok egére!*

*Éljen sokáig: e' legbuzgóbb óhajtasunk!
Superintendensünk Budai Ézsaiásunk,
Éljen főjegyzőnk Nagy Istvánunk
S ama pompás szép komitívát
Színtügy tisztelvén, mondjuk Vivát!*

Ez „ad hoc” és a rektor által szerkesztett szöveg elzengedezése után Nagy István lelkész imádkozott, majd „Budai Ézsaiás püspök fontos püspöki intésekkel és áldásokkal örvendeztette meg a gyülekezetet”. A templomból kijövén a püspök a parókiára ment és az ott egybegyűlt előjárókat az egyházi szép rendért, templomnak, parókiának és iskolának tisztességes karbantartásáért: a presbitériumot megdicsérte, egyben lelkükre kötötte az egyházunk iránti hűséget és áldozatkészséget, a bővebb vizitáció megejtését Tiszakeresztúrba tüzte ki, ahová a kurátort és rektort a megjelenésre felhívta, majd két órai itt idözés után a nép éljenzése között Tiszakeresztúrba indult fényes kíséretével, kíséretében Nagy István helybeli lelkéssel is, aki, mint főjegyző vizitációs körútján Husztól Halmiig tovább kísérte. Budai Ézsaiás püspököt egyházmegyénk

gyülekezetei annyi szeretettel, melegséggel, a tehetősebbek fényvel és pompával fogadták, hogy e püspöki látogatásról tárgyalt egyházkerületi gyűlés, a látogatás történetét megörökítendő, minden ekkleziától bekérte a püspöki látogatás fogadásának és lefolyásának részleteit. Nagy István lelkész is leírta és beküldte azt, a fenti és a kántor által szerzett ének-szöveg utolsó versét így igazítva ki:

*Ezen az égen, akik, mint csillagok fénylenek
Több, több érdemekkel sokáig tündököljének
Terjesztvén a világosodást
Melynél a vallásos szeretet
Boldogítsa ezt az életet!*

(Salánk.)

Horkay Lajos.

Temetési énekeink

Theologiai éveink alatt, de meg azután is, sokat hallottunk arról, hogy minden temetés Istentől adott alkalom az igehirdetésre s az Igének az élők-höz kell szólani. Homiletikai abszurdum s ma már — hála Istennek — nemigen fordul elő az, hogy a temetésen búcsúztatás ürügye alatt, magát a halottat első személyben beszéltesse az igehirdető. Kérkedés és nagyon átlátszó hatásvadászat lenne, ha temetési igehirdetésünkben arra törekednénk, hogy a fájdalomban vergődők fájdalomkitöréseit fokozzuk. De nemcsak kérkedés volna ez, hanem lelkiismeretlenség is, s ha a temető lekipásztor enged ennek a kísértésnek, nem érdemli meg az igehirdető nevet.

A halál mélység, tátongó üresség a legtöbb ember számára. Itt és most kell az igehirdetőnek Isten Igéjén át vigasztalást, a megdőbbsent lelkeknek olyan tanítást adni, amely közelebb emel Istenhez. Mondhatnánk azt is, hogy a temetési igehirdetés a lekipásztor próbája, éppen azért, mert a legerősebb a kísértés egészen kicsinyes vonatkozásokban. Minden temetésen át kell izzani perzselően a lekipásztor személyes hitének, beszéde bizonyosságtevés kell, hogy legyen, amely magával ragad a gyász és halál sötétségéből: a feltámadás és örökélet hitének világosságába. Ennek a bizonyosságtevő célnak szolgálatába van beállítva a temetés egész liturgiája (1. Kor. 15. — Apostoli hitvallás). De sajnós, nem így temetési énekeink! Sokban még most is benne van a régi búcsúztatók első személyben elmondott búcsúztatása. Ilyen pl. a 307. dics. 5-től következő versei, amelyekben a megboldogult ifjú sajnálkozik, hogy oly hamar elhervadt virága, a 8. versben pedig egyenesen rettegget: „*Ijjak rettegjétek! Vének megtérjétek! Ím rajtatok a sor, azért készüljétek!*” A 9. versben ugyanezek első személyben elbúcsúzik hozzátartozóitól: „*Barátim, rokonim Isten már hozzá-tok!*” A 313. dicséretben a megboldogult beszél, énekel, illetve tanácsokat ad, mint aki az angyalokkal, mennyei karokkal már vígan énekel! A 321. dics. 5. versében a halott megnyugszik Isten végzésében, csak ezt kéri: „*Te árváknak atyja és védelmezője, Légy árváimnak gondviselője!*” Ugyanígy a halott énekel a 322. és 323. dicséretben. A 331. dicséretben egyenesen felhívja szüleit arra, hogy: „*Ne sírjatok, sőt örömmel mondjátok: Legyen áldott az Úr neve!*” A 332. dics. 3. verse így szól: „*Sátoromat, hajlékomat sírba helyezem — Szép pálmámat, koronámat fejemre teszem, — Amire törekedtem azt öröm-*

mel elvettem — Mennyországba boldogságba már felvittem.” S a 4. versben: „*Hát kedvesim, szerelmesim már ne sírjatok, — A válásban, búcsúzásban megnyugodjatok! — Tőlem ugyan elváltok, — De még utánam juttok: — Az Úr lelke és kegyelme legyen rajtatok!*” — A 334. és 335. dicséretben folytatódik ugyanígy az első személyben elmondott búcsúzó beszéde a halottnak.

Ezek a temetési énekek semmiképpen sem illeszthetők bele szervesen a mai temetési szertartásba s azzal nem képezhetnek keret egészét. A temetési igehirdetésen át Isten szól Igéje által; vigasztal, felemel, tanít, ... s utána temetési éneken át a halott szól, vigasztal, tanít. S az egyszerű, fájdalmában is primitív ember figyelmét megragadja, sőt egyenesen az igehirdetéstől eltereli az ének, melyen át első személyben az ő halottja utóljára szól hozzá!

Amennyire homiletikai képtelenség a halottat beszélgető igehirdetés: legalább annyira képtelenség az első személyben éneklő temetési ének, amely az egész Istentől adott temetési igehirdetési alkalmat két részre töri.

Valószínű, hogy énekeskönyvünkben a hagyományokhoz való ragaszkodásból maradtak meg ezekben a szövegekben temetési énekeink; talán akkor nem is ütöttek úgy el a temetési igehirdetésektől, amelyek a búcsúztatók, órációk, gondosan felolvasott nemzetségelemek szintjén mozogtak. Minden tiszteletünk megvan a multtal szemben, de éppen azért, mert új énekeskönyv készül: jó volna temetési énekeink szövegét revideálás alá venni.¹

Szundy Béla.

¹ Egészen bizonyos, hogy meg fog történni. (Szerk.)

Verselgető régi papok

A hajdani nádfedeles parókiák egyszerű tanulószobáiban nem ritkán akadtak verselni szerető tiszteletes urak. Nem csoda. Rá is értek, de a régi iskolának tananyaga volt a költészet. A gimnázium VI. osztálya poética classis volt. Ennek volt tanítója Csokonai, mint maga is deák.

Egykori ismerőseink közül legyen szabad fel- említenünk Szele Györgyöt, aki templomi imáit többnyire alexandrinus versekben írta. F. Varga Lajos még az egyházmegyei jegyzőkönyveket és esperesi jelentéseket is költői nyelven szerkesztette. Hány komoly vagy tréfás verszet járt köztük közkézen, mint amilyen volt például a Szabó János békésbányai esperes királyi ebédjéről szóló hős-költeménye...

A régi időben nem volt annyi mód és alkalom nyilvánosság elé állni, mint ma. Sokan lehettek olyanok, akik naplót, önletrajzot, feljegyzéseket is írtak; de írásaik jórésze sohasem került forgalomba; vagy gyűjtögették mások írásait.

Apám az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye esperese volt 1882—1895-ig. Az egyházi közeletben kifejtett munkálkodása mellett magasabbrendű szellemi életet is élt: behatóan foglalkozott a hazai irodalommal és nyelvészettel, otthonos volt a görög és a latin irodalomban, értett és olvasott németül és franciául, árveréseken és külföldi útjain sok érté-

kes könyvet vásárolt, mint gazdálkodó ifjú falusi pap a mezőre is zsebében vitte kedves Horatiusát. Az érettségi és lelkészkepesítő vizsgákon esperes korában nemcsak testileg elnökölt, hanem elhatározóan befolyt a vizsgálat munkájába. Adomaszerű esete volt egy érettségi vizsgán Máramarosszigeten, ahol akkor még Arany János barátja, Szilágyi István volt az igazgató. Egy ruthén diák olyan tudatlannal állott ki, hogy a vizsgálat komolysága érdekében meg kellett volna buktatni. A jószívű igazgató azzal állott pártjára: Ne buktassuk meg, Nagytiszteletű uram! Jó lesz orosz papnak.

Megvan nálam kéziratos „Gyűjteménye”, amelybe maga kezdte összeirogatni, majd nagyobb gyermekeivel iratgatta le azokat a verses és prózai szellemi termékeket, amelyeket az osztrák cenzúra nem engedett kinyomatni, vagy a könyvek drágasága miatt nem vehetett meg, vagy névtelenül jártak kézről kézre.

Tudományos könyveit jegyzetekkel kísérte. Imáit, egyházi beszédeit leírva, elrakosgatta. A „Sárospataki Füzetek”-ben megjelent kisebb közleményen kívül nyomtatásban nemigen bocsátott közre egyebet. Költő nem volt. A mások versei közt mégis találtam egy saját versét, melyben mint új esperes „vasúton” utazva egyházmegyéje községeinek neveit szedte a következő hexameterekbe:

„Dob, Dada, Földes, Acsád, Vámospércs, Hajdúböszörmény,
Nánás, Újváros (Magyar és Német), Csege, Eszlár,
Nagyfalu, Lök, Sáppal, majd Hadház, Hajdúszoboszló,
Nádudvarra Szová, Dorog is jön, végre Tetéllen,
Püspökladány, Szentmihály dőcögösen hexameterl zár.”

Más kézzel leírva ott található egy hosszabb versezet is a tiszaháti községek neveiből. Nem tudni, ugyanó szerzette-e vagy más:

„Zsolca, Tokaj, Harsány, Aranyos, Geszt, Győr, Csaba, Miskolc,
Szirma, Köröm, Besenyő, Szeged, Eszlár, Lök, Dada, Dob, Böcs,
Két Csics, Kesznyétem, Vámos, Kürt, Ónod, Óros, Lád,
Bába, Szalonta, Gelej, Árokló, Palkonya, Tarján,
Bikk, Oszlár, Papi, Csát, Polgár, Hídvég, Kesz, Gesztely,
Noszvaj, Emőd, Ábrány, Átány, Heves, Igrici, Tárkány,
Nána, Sarud, Dormánd, Valk, Szarazbó, Kőre, Kömlő,
Báttonya, Tály, Szalók, Szihalom, Dorogma, Poroszló,
Püspöki, Zsérc, Maklár, Cserép, Lövő, Csege, Nyárad,
Kéthuta, Derzs, Hámor, Edelény, Szőlős, Füred, Arnót,
Németi, Négyes, Abád, Kelecsény, Sály, Petri, Csanalos,
Imre, Mihály, István, Péter, Jób, Margita, Mindszent,
Kács, Mocsolyás, Szada, Lúe, Andornak, Bódva, Keresztúr,
Ostoros, Ors, Bura, Roff, Harkály, Majlát, Szemere, Prüg.”

Nemcsak a Hármas Kis Tükör tanította versben a földrajzot. Versbe szedték az egyházi adminisztrálás céljaira apáink az ekklesiáik nevét. Nem száraz aktákkal kormányoztak csupán.

Szeremley Béla.

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Tisztújítás a debreceni református egyházban. A debreceni református egyház presbitériuma 1942 dec. 21-én tartotta évzáró presbitéri gyűlését. Ennek legfontosabb tárgya volt az egyházi közigazgatási tisztviselői állások betöltése. Most lépett életbe az egyház új szervezeti szabályzata, melynek értelmében a közigazgatási tisztviselők az eddigi hatéves ciklus helyett, életfogytig választottak meg. Az egyházi főjegyzői tisztség átszervezetett jogtanácsosi állássá, melyre az egyház eddigi kiváló főjegyzője, Dr. Juhász Nagy Sándor egyházkerületi tanácsbíró válasz-

tatott meg közfelkiáltással. Hasonló módon választotta meg a következő egyházi tisztviselők: Dr. Erdélyi Sándor főszámvevő, Ary Gyula pénztárnok, Márky Kálmán ellenőr, Órsy Tóth Gáspár számtiszt, Kalmár Gyula gazdasági gondnok, Szatmári Ferencné irodatiszt és Dr. Ménes Lajos, az egyház ügyésze. A gazdasági bizottság elnökévé megválasztott: Dr. Baskay Ferenc ny. pénzügyigazgató. A presbitéri jegyzői tisztelet jövőben is Dr. Juhász Nagy Sándor látja el.

A debrecen-városi egyházmegye sorsa. A debreceni egyház missziói bizottságában konkrét javaslat tétetett aziránt, hogy szerveztessék meg a debrecen-városi egyházmegye. Például szolgál a budapesti és pestvidéki, valamint a most alakulóban lévő kolozsvár-városi egyházmegye. A presbitérium foglalkozott a javaslattal és arra az állápontra helyezkedett, hogy az indítványt elvileg pártolja, azonban az egyházunk jövőjére nézve oly nagy fontosságú kérdésben, teljesen alapos és minden részletre kiterjedő előkészítés után, alkalmas időpontban kíván csak határozni. A presbitéri gyűlésen erről a kérdéstről D. Dr. Révész Imre püspök az elnöki székéből kimerítő és megleghangú nyilatkozatot tett.

Egyházkerületi főjegyzői tisztségre, a debreceni egyház presbitériuma, a maga tizenkét szavazatát Dr. Ferenczy Károlyra adta.

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

Szeged az Új Magyar Hajnal templom munkálatainak befejezése előtt, a még hátra lévő építkezések befejezése érdekében „áldozatos hetet” rendez. Háromezer felhívást és borítékot küldött szét a gyülekezet vezetősége, amelyekben ki-ki elhelyezi a szent célra szánt adományát és megjelöli azt az áldozatot, amelyet hozott. Az áldozat: imádság és lemondás. A befolyt összeg: az élő hit bizonyosságaként hozott áldozat, a már tető alatt lévő Új Magyar Hajnal templom teljes befejezését segíti elő. (Próbálg meg kedves olvasó egy hétig Te is szegedi lenni — és áldozatod kézzelfogható bizonyosságát küldd el Szegedre Bakó László lelkipásztor címére.)

Régi esküminták. A máramarosszigeti református egyházközség „Egyháztanácsi jegyzőkönyvek 1770—1788.” első kötetéből, az első oldalról közöljük az itt következő két érdekes és tanulságos eskümintát:

AZ EKKLÉSIÁK CURATORÁNAK ESKÜVÉSÉNEK FORMULÁJA.

Én N. N. Esküszöm az élő Istenre, ki Atya, Fiu, és Szent-Lélek egy örökké való Isten, hogy az Curatorságnak Tiszteiben, melyre mostan (Ujjonnan) elő állítottam, tehetségem szerént híven, és jó lelki isméréssel eljárók; az Ekklesiának Javatskaira, alamisnára, Úr Asztalához tartozó eszközeire, edényeire, Pap bérére, és egyéb Parochialis szükségekre, Pium Legátumra (Isten Ditsőségére adatott, vagy hagyatott Jókra) hűségesen gondolkodom, nem tsak, hanem azokat, minden igaz után és módon szaporítani igyekezem, semmit azokból, sem a magam hasznára, sem más külső haszonra nem fordítok; Hivatalomra tartozó, és gondviselésemre bízott, minden dologról annak idejében igazán számat adok, Isten engem úgy segéllyen. Franciscus Tatai Superintendens.

per Steph. P. Szathmáry
Jud. Notar Galem.

EGYHÁZFIK ESKÜVÉSE FORMÁJA.

Én N. N. Esküszöm az élő Istenre, ki Atya, Fiu, Szent Lélek hogy én a N. N. Rfta Szent Ecclesiába Egyházi hivatall magamra fel vállaltam, a Szent Ecclesiának Elöljáróitól, nevezetesebben pedig, és közelébb annak Curátorától, és Tiszteletes Prédikátorától, függeni fogok. Az Ecclesiát én álltam el végezendő dolgokban serényen, engedelmesen el járok, az Úr Asztalához szükséges Edényekre, midőn az én kezemben fognak forgani, minden Tisztelettel gondolkodom viselek. Parochiák-körül meg eshető romladosásokat, ha magamtól el nem végezhetném, vagy orvosolhatnám, Curátor Uramnak idején bé jelentem. Egy szóval mindent valamit az én egész hivatalomra tartozik, le tett Hitem szerént, jó Lelki esmérettel el végezem. Isten engem úgy segéllyen.

H A L O T T A I N K H I V A T A L O S É R T E S Í T É S

Kéki Göncey Sárka, Göncey Sándor nagykarolyi lelképásztortestvérünk leánykája, a debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem bölcseleti karának másodéves hallgatója, csaknem két hónapig tartó, keresztyéni hittel, imádkozó lélekkel és alázatos türelemmel viselt betegség után, 19 éves korában, élete tavaszán, 1942. évi dec. 25-én, karácsony első napján, lelkét az úri szent vacsorával is megerősítve — csendesen az ő Urához költözött. Temetése dec. 27-én folyt le a nagykarolyi parókia udvaráról. Szülei s egy fivére gyászolják a kerán elköltözöttet. Debreceni Dóczy-intézetünk kiváló és sok szépreményre jogosító növendéke volt előzőleg, aki a megszállás éveiben is nagy szeretettel ragaszkodott a Dóczy-leánykollégiumhoz, ahol tanárai és növendéktársai meleg rokonszenvükkel vették körül a mindig derült s szelíden mesolygó Sárkát. Ószinte részvéttel vagyunk a gyászoló szülők iránt s Isten irgalmába ajánljuk őket. A B. F. R. A.

K R Ó N I K A

Lapunk Olvasóinak és Barátainak Istentől megáldott új esztendőket kívánunk. Legyenek meghallgatva a békességért mondott könyörgéseink és fohászkozásaink!

LEGKÖZELEBBI EGYHÁZKERÜLETI KÖZGYŰLÉSŰNK, amelyen a megválasztandó új egyházkerületi tisztviselőket fogjuk beiktatni, Isten segítségével — 1943 márc. 18-án, csütörtökön délelőtt fog tartatni. A közgyűlésnek a beiktatáson kívül csak annyi tárgya lesz, amennyi a délelőtti folyamán elvégezhető, tehát a szokott negyedévi egyházkerületi tanácsüléseken esedékes ügyek, s esetleg még egy-néhány halaszt. hatatlanul fontos ügy. Délután ugyanazon nap szükség esetén egyházkerületi bírósági ülés tartatik. Megelőző nap (március 17. szerda) délelőttjén esperesi értekezlet fog tartatni, amelynek megbeszélési anyagát később közöljük. Délután pedig kollégiumi igazgatótanácsai és jog- és pénzügyi bizottsági ülések lesznek. A végleges meghívók később mennek ki.

AZ. ELNÖKSÉG.

Krónika lesz ezentúl a Debreceni Protestáns Lap azon rovatának a címe, amelyiket valami ellenőrizhetetlenül régi — és mondhatjuk — elavult hagyományból „Külön-jélek” rovatának neveztek elődeink. Lapunk intencióinak nem felel meg a világi lapokban szeltére használt „Külön-jéle” elnevezés. Méltóbb dolog lesz, ha a krónikás felelősségével olyan adatokat közlünk ebben a rovatban, amelyek napi és heti értéküket nem veszítik el s az utókor kezében is értéket jelentenek. Fogadják Olvasóink az új gyűjtőcímet jó szívvel.

Püspöki látogatás lesz Érmihályfalván 1943. év január 9—11. napjain. 10-én, vasárnap a templomban püspök úr fog prédikálni; ennek végeztével ugyancsak a püspök úr vezetése mellett presbiteri konferencia lesz. Másnap jan. 11-én, hétfőn délelőtt: Konferencia az Érmellék lelkészei, tanítói és világi református intelligenciája számára. Püspök úr kíséretében lesznek s a missziós napon szolgálni fognak: Dr. Illyés Endre lelkészképzőintézetű tanár, Orth Győző és Tamás Ferenc belmissziói lelkészek, valamint Uray Sándor egyházkerületi lelkészi főjegyző.

A debreceni Kollégium szép öröksége. Néhai Huba Gyuláné úrasszony, ki régebben Amerikában élt, óhazai 167 katasztrális holdas birtokát a debreceni református egyháznak ajánlódta, azzal a feltétellel, hogy annak jövedelme, a haszonélvezeti fenntartás letelése után, teljes értékben, a debreceni Kollégium javára fordíttassék.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
8010—1942. sz.

TÁRGY: Dr. Nosz Gyula „Negyven év magasfokú gyorsíró versenyjei és a beszédíró-gyorsírói hivatás” c. könyvének ajánlása.

KÖRLEVÉL

közép- és középfokú iskoláink tekintetes igazgatóságaihoz.

Felhívom az igazgató urak szíves figyelmét Dr. Nosz Gyula: „Negyven év magasfokú gyorsíróversenyei és a beszédíró-gyorsírói hivatás” c. könyvére. A munka átfogó képet rajzol hazai gyorsírási művelődésünkről abban a keretben, amelyet a parlamenti beszéd sebességének fejlődése, a beszédíró-gyorsírói hivatás és az annak előkészítése szempontjából nagyfontosságú magasfokú gyorsíróversenyek adnak meg a maguk összefüggésében. Külön fejezet tárgyalja a középiskolák és tanáraik szerepét a gyakorlati gyorsírói előkészítés terén — amiben tizenöt év óta a budapesti református gimnázium kiemelkedő szerepet tölt be —, ismerteti az elmúlt évtizedek versenyein kitűnt és később nevezetes élt pályát befutó személyiségek hosszú sorát, valamint a beszédíró-gyorsírói képesítéseket és munkaterületeket, továbbá a beszédíró-gyorsírói hivatás jövőjéről mondandókat.

Ezt az értékes munkát egyházkerületünk gimnáziumai és más középfokú iskolái, elsősorban a tanári könyvtárak számára beszerzésre ajánlom.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr november 27-én kelt 253.237—1942. V/1. úo. sz. rendeletével a könyvet a közép- és középfokú iskolák tanári könyvtárainak beszerzésre szintén ajánlotta. (Hiv. Közlöny dec. 15-i sz.)

A munkát mind a szaksajtó, mind pedig a napilapok igen kedvezően, elismeréssel fogadták és terjedelmesen méltatták.

Az előszót vitéz Török Tibor, a képviselőház alelnöke írta. A könyv ára 6 P; kiadója: Dr. Nosz Gyula, főbizománya a Pester Lloyd-nyomda.

Debrecen, 1942. december 28.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
8061—1942. szám.

TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS.

Porcsalmi Mihály m. kir. esendőr svz. tiszthelyettes (Kassa, Csendőrlaktanya) kérelmére elrendelem nevezett nagyapja: Szatmári László születési anyakönyvi, továbbá nagyszülei: Szatmári László és Török Zsuzsanna házassági anyakönyvi bejegyzésének felkutatását.

Felnevezettékre vonatkozólag csak annyi adat ismeretes, hogy Török Zsuzsanna Atya (Szatmár m.) községben 1803-ban született és hogy Szatmári László Vetés községben, 1844 február 14-én 32 éves korában halt el.

A bejegyzések megtalálása esetén kérelmező értesítendő, aki a kutatási és kiállítási díjakat meg fogja téríteni. Debrecen, 1942. december 30.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
8095—1942. szám.

TÁRGY: Karácsonyi iskolai szünet meghosszabbítása.

KÖRLEVÉL

minden iskola tekintetes igazgatóságához és a nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr folyó évi december hó 16-án 33.300—1942. sz. alatt — az 1939. évi H. tc. 168. §-ában foglalt felhatalmazás alapján — az 1942—43. iskolai évi karácsonyi szünetet minden iskolában — tekintet nélkül az iskola jellegére, fűtési berendezésére és fűtőanyag készletének mennyiségére — 1942. december 20-tól 1943. évi január hó 24. napjával bezárólag

állapította meg. Az első tanítási nap a karácsonyi szünet után 1943 január hó 25. napja.

Felhívom az egyházi főhatóságom alá tartozó összes iskolákat, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr fent említett rendeletéhez alkalmazkodni sziveskedjenek. Debrecen, 1942 december 30.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

8126—1942. sz. TÁRGY: *Nemállami tanerők külön munkadíj átalánya.*

KÖRLEVÉL

az iskolafenntartó egyházközösségekhez.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak az államsegélyes tanszékeken működő nemállami tanerők különmunkadíj átalánya tárgyában hozzánk intézett 1942. évi december hó 5-én 70.733—1942. VI. 1. sz. a. kelt leiratát alábbi másolatban tudomásulvétel és további eljárás végett közlöm.

Debrecen, 1942 december 24.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium.

70.733—1941. VI. 1. TÁRGY: *Illetményemelés.*

Hivatkozási szám: 5175—1941.

A Református Egyetemes Konvent Elnökségének

B u d a p e s t.

Nagybecsű tudomásulvétel végett tisztelettel van szerencsém közölni a nagytekintetű Elnökséggel, hogy a 6500—1942. M. E. sz. rendelet az illetményrendezés kapcsán már figyelemmel volt az iskolafenntartó egyházak teherbíróképességére. A rendelet értelmében az államsegélyes tanszékeken működő nemállami tanerők háborús különmunkadíj átalányát teljes egészében az államkincstár fizeti. — Az iskolafenntartókat mindössze a családi pótlék felemeléséből származó többletköltség elenyésző összeget kitevő hányada terheli.

Budapest, 1942 december 5.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Szöke Zoltán s. k.,
miniszteri tanácsos.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

8127—1942. sz. TÁRGY: *Gimnáziumból polgári iskolába átlépő tanuló magánvizsgálata.*

KÖRLEVÉL

a gimnáziumok és polgári iskolák igazgatóságaihoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1942. évi november hó 18-án 111.492—1942. szám alatt kelt rendeletével gimnáziumból polgári iskolába átlépő tanuló magánvizsgálata tárgyában intézkedett. (Megjelent a Hivatalos Közlöny 1942. évi december hó 1-i 23. számában.)

A miniszter úr felmerült esettel kapcsolatban közli, hogy az a gimnáziumi tanuló, aki a bizonyítványára vezetett záradék szerint tanulmányait gimnáziumban csak osztályismétléssel folytathatná, vagy gimnáziumi tanulmányokat többé nem folytathat, polgári iskolában magánvizsgálatot a legutolsó gimnáziumi bizonyítványának keltétől számított egy év eltelté előtt nem tehet.

Utásítom az egyházi főhatóságom alá tartozó érdekelt iskolák igazgatóit, hogy a miniszter úrnak a gimnáziumból polgári iskolába átlépő tanuló magánvizsgálata alkalmával a szóbanlévő rendelet értelmében járjanak el.

Debrecen, 1942 december 24.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

8128—1942. sz. TÁRGY: *Iskolai év bezárása után átköltözött népiskolai tanuló érdemjegyeinek megállapítása.*

KÖRLEVÉL

az iskolaszéki elnök és tanító urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1940: XX. tc. 18. §-ának 1. bekezdése alapján az 1942. évi november hó 20-án 109.485—1942. sz. a. kelt rendeletével az iskolai év bezárása után átköltözött népiskolai tanuló érdemjegyeinek megállapítása tárgyában intézkedett. (Megjelent a Hivatalos Közlöny 1942. évi december hó 1-i 23. számában.)

Utásítom a vezetésem alatt álló egyházkerület valamennyi népiskoláját, hogy az említett esetekben hasonló módon járjanak el.

Debrecen, 1942 december 24.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

8129—1942. sz. TÁRGY: *MÁV arcképes igazolványok érvényesítése.*

KÖRLEVÉL

valamennyi iskola tekintetes igazgatóságához.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1942. évi november hó 25-én 3101—1942. sz. a. a MÁV arcképes igazolványok tárgyában intézkedett. (Megjelent a Hivatalos Közlöny 1942. évi december hó 1-i 23. számában.)

A vezetésem alatt álló egyházkerület valamennyi iskolai hatóságának figyelmét felhívom az idézett miniszteri rendeletnek, különösen az V. *Igazolás és záradék minta* és a VI. *Kimutatások elkészítése* c. fejezeteiben előírt rendelkezésekre.

Debrecen, 1942 december 24.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

8130—1942. sz. TÁRGY: *Népiskolai tanítói illetmények és egyéb járandóságok utalványozása.*

KÖRLEVÉL

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1942. évi november hó 16-án 177.000—1942. sz. a. kelt rendeletével a népiskolai tanítói illetmények és egyéb járandóságok utalványozásának újabb szabályozása tárgyában intézkedett. (Megjelent a Hivatalos Közlöny 1942. évi december 1-i 23. számában.)

A vezetésem alatt álló egyházkerület valamennyi népiskolai tanügyi hatóságát utásítom, hogy a miniszter úrnak a népiskolai tanítói illetmények és egyéb járandóságok utalványozásának újabb szabályozása tárgyában kibocsátott rendelete értelmében járjanak el.

Debrecen, 1942 december 24.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

8135—1942. sz. TÁRGY: *Anyakönyvi kutatás.*

FELHÍVÁS.

Noiret Arnold miniszteri tanácsos, budapesti (M. Kir. Kereskedelem- és Közlekedésügyi Minisztérium) lakos kérelmére elrendelem nevezett felesége atyai nagyanyja születési anyakönyvi bejegyzésének felkutatását.

A keresett nagyszülő: nemes Faragó Zsuzsanna a házassági anyakönyvi kivonat szerint 1848-ban Szinerváralján kötött házasságot Kósa Péterrel. A kapott értesítés szerint nemes Faragó Zsuzsanna 1848 január 3-án Vetésen tért át a római katolikus vallásról református vallásra. Ennek alapján kutatandó az áttérés és születés anyakönyvi bejegyzése is.

Megtalálás esetén a jelentés hivatalomhoz teendő meg. Kérelmező kutatási és anyakönyvi kivonati díj fejében illő tiszteletdíjat helyezett lefétbe hivatalomnál.

Debrecen, 1942 december 23.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17, Püspöki hivatal, Postafiók 65) kell beküldeni.

Hirdetési díj millimétersoronként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

A hódmezővásárhelyi református leánygimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet helyettes vagy rendes tanárral azonnal betöltendő magyar-latin, latin-történelem és német-francia szakos tanári állásokra. Fizetés törvényszerű. Pályázhatnak protestáns vallású okleveles középiskolai nő- és férfitanárok. Pályázati határidő január 20. Kérvények a leánygimnázium igazgatósága címére, Hódmezővásárhelyre küldendők.

Abádszalók-tiszaabádi református egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet lemondás folytán (katonai pályára átlépés) megüresedett IV. számú tanítói állásra. Fizetés: természetbeni lakás, 10% helyi javadalom és államsegély. Köteleességek: rábizott osztály tanítása, belmissziói munkában segédkezés, kántor helyettesítése. Pályázhatnak férfi-, kivételesen nőtanárok. Kántori oklevél kívánatos. Pályázati határidő a megjelenéstől számított 21 nap. Pályázatok válaszbélyeggel ellátva Iskolaszék, Abádszalók-Abád címre küldendők.

Berkesz református egyházközsége pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom és köteleesség díjlevél szerint. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő: 21 nap. Kérvények: Református Lelkészi Hivatal, Berkesz (Szabolcs) címre küldendők.

Hajdúnánási református egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet az átválasztás folytán megüresedett Balázs-telek-tanyai tanítói állásra. Helyi javadalom ezidőszereint a kezdőfizetés 30%-a, szép lakás pincével, melléképületekkel s mintegy 1200 m²-ől szántóföld és gyümölcsös a lakás mellett, 70% államsegély. A városban VIII. oszt. gimnázium van s megválasztott megfelelés esetén remélheti a városhoz közelebb eső tanyai, esetleg a városi iskolához leendő átválasztását. — Köteleesség: I—VI. vegyesosztály tanítása, istentiszteletek alkalmával énekvezetés harmóniummal és szükség esetén istentisztelet végzése. Választás a fennálló VKM rendeletek alapján. Pályázati határidő a lap megjelenésétől számított 21 nap. Megválasztott állását azonnal köteles elfoglalni. Pályázati kérvények iskolaszék címére válaszbélyeggel küldendők. Református Iskolaszék, Hajdúnánás.

Szamoszegi református egyházközség tizennégy napi határidővel pályázatot hirdet hattanerős népiskolájánál nyugdíjazás folytán megüresedett V. sz. tanítói állásra. Fizetés: egyháztól 50% és lakbér, többi államsegély. Köteleessége: reábizott osztály vagy osztályok vezetése. Jelenleg egy osztály. Pályázhatnak férfiak és nők. Állás sürgősen elfoglalandó. Pályázatok Iskolaszék címére Szamoszeg (Szatmár vm.) küldendők.

TARTALOM:

Révész Imre: A Győzelem
Illyés Endre: Szórványbeliek gondozása szórványbeliek által
Uray Sándor: Milyen a te Vasárnapod?
Horkay Lajos: Részlet a „Beszélő kövek”-ből
Szundy Béla: Temetési énekeink
Szeremley Béla: Verselgető régi papok
Hírek az egyházmegyéből — Irodalom — Halottaink — Krónika — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények — Hirdetések

Új évre minden kézbe

URAY SÁNDOR:

Édesanyám imakönyve

Félvásonkötésben... 1.40 P

Egészvásonkötésben... 2.— „

Bőrkötésben... 6.— „

M E G J E L E N T !

az új beosztású református népiskolai

Ára 30 fillér. Megrendelhető

a

Méliusz

könyvkereskedésben DEBRECEN

ÉRTESÍTŐKÖNYV

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Piac-utca 45—47. Telefon: 23-70, 23-71.

FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL.

DEÁK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő

és papiszabósága. Hódmezővásárhely, IV., Feleki-u. 46. szám.

Az országos híró Szántó I.-nek 1935 óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készítik ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papl mellényt. Régit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Ellismerő és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portómentesen szállítok ellismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó
templomépítési, tatarozási és tervezési vállalata
tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen
szolgá, helyszínre leutazik.

Kálvinista cégi

Vállalati összegének 2—5%-át a református lelkészárkvá javára adja.
Számos ellismerő és kiténtető bizonyítvány.

Tiszalök.

Postafiók 11.

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferene József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG
KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN
FÉNYES
ILONA
RIMASZOMBAT